

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Piątek dnia 21 Sierpnia v. s. 1831 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 11 sierpnia.

W naywyższym ukazie J. C. M. do Rządzącego Senatu, pod dniem 31 lipca, wyrażono: „Z powodu zupełnego wypędzenia buntowników Królestwa Polskiego z granic Imperyi, przyłączony woyska, które przeciwko tym buntownikom działały, do składu 1szej Armii, i naznaczony Główno-Dowodzącemu temi Woyskami, Zarządzającemu Głównym Naszym Sztabem Osad Woyskowych, Jenerałowi Piechoty, Hrabi *Tolstemu*, powrócić do Sankt-Petersburga, Rozkazujemy: Guberniye: Mińską, Wileńską, Grodzieńską i Obwód Białostocki, uczynić podległymi Główno-Dowodzącemu 1szą Armiją, Jenerałowi Marszałkowi Polnemu, Hrabi *Sackenowi*, na tej samej osnowie, na jakiej one były podległymi Jenerałowi Piechoty, Hrabi *Tolstemu*, przez ukaz Nasz, dany Rządzącemu Senatowi, w dniu 10tym czerwca tego roku.” (G. S.)

— Przez naywyższy rozkaz dzienny, 31 sierpnia, za odznaczenie się w bitwie z polskimi buntownikami, ze starszeństwem od 28 maja t. r., Dowódca półku karabinierów Marszałka-Polnego Xiążęcia *Barklaya-de-Tolli*, Półkownik *Starzenkow*, wypiesiony na Jenerał-Majora.

— JEHO CESARSKA MOŚĆ oświadcza naywyższe Swoje zadolenie Dowódzcy 1szej brygady 3ciej dywizyi ułańskiej, Jenerał-Majorowi *Kizmerowi*, Adjutantom: Naczelnika 3ciej dywizyi kiryssyjskiej, Jenerał-Porucznika *Kabłukowa 1go*, Rotmistrzowi Leib-Gwardyi półku kiryssyjskich *Blarambergowi* i Porucznikowi *Arsenjewu*, Dowódzcy 3go Rezerwowego Kawaleryjskiego Korpusu Jenerała-Kawaleryi Hrabię *Witta 1go*, Leib-Gwardyi półku dragońskiego Kapitanowi *Czyrkowiczowi*, Starszemu Adjutantowi 3ciej kiryssyjskiej dywizyi Rotmistrzowi półku Xięcia Alberta Pruskiego *Protapopowu*, Porucznikowi półku ukraińskiego ułanów *Derebertowi 2mu* i Naczelnikowi Artylleryi 3go Rezerwowego Korpusu Kawaleryi Półkownikowi *Korsakowu 1mu*, za odznaczenie się okazane przez nich w bitwie przeciw polskim buntownikom. (G. S. P.)

— Przez naywyższy ukaz J. C. M. do Rządzącego Senatu, pod 29 lipca, Rady Honorowi, Expedytorowie Pocztamtu Litewskiego: Jan *Korsak*, Jan *Bernikow* i Jan *Chodoley*, naytąskawiey podniesieni na Assesorów Kollegjalnych, w nagrodę gorliwego sprawowania obowiązków swoich, służąc w tych rangach nienagannie więcej nad czas zamierzony ustawami. (G. S.)

— Przez naywyższy ukaz J. C. M., wydany do Kantoru Dworu, d. 5 tego sierpnia, Członek Ogólnego Urzędu Departamentu Handlu Zewnętrznego, Radca Kollegjalny, Xiążę *Piotr Wiazemski* i będący dla osobnych poleceń w Ministerium Skarbu, Assesor kollegjalny i w stopniu Kameriunkra *Wincenty Pełczyński*, naytąskawiey podniesieni do stopnia Kamerherów Dworu JEHO CESARSKIEY MOŚCI. (G. S. P.)

— Stosownie do naywyższego ukazu z d. 21 grudnia 1830 r., nałożone zostały aresta: w Mińskiej gubernii, 27 czerwca, na 258 dusz *Michała Kostrowickiego*, na 279 dusz *Józefa Połotnickiego*, na 1271 dusz *Pijusa Tyszkiewicza*, na 1354 dusze *Michała Tyszkiewicza*, na 358 dusz *Xawerego Lipskiego*, na 1151 dusz *Pawła Jeleńskiego*, i na 542 dusze *Ignacego Kraszewskiego*, w takich częściach, jakie przypadać mogą na każdego z ich synów: *Karola Kostrowickiego*, *Karola Połotnickiego*,

Konstantyna Tyszkiewicza, *Jana Tyszkiewicza*, *Stanisława Lipskiego*, *Jana i Antoniego Jeleńskich*, i *Ignacego Kraszewskiego*, znajdujących się w Królestwie Polskim; oraz na wszelki majątek i kapitały, gdzie się jakie okażą, *Cezara Piotrowskiego*, dymisjonowanego podporucznika woysk polskich *Karola Kaczanowskiego*, *Konstantyna Żyrkiewicza*, *Franciszka Hryniewicza*, *Lucyana Domeyki* i *Justyna Makarewicza*, z powodu znaydowania się ich w témże Królestwie. — W gub. Wołyńskiej: 3 lipca, na drewniany dóm w m. *Korytnicy* starozakonnego *Wencia Abramkowicza Dimenta*, z powodu ucieczki jego do Królestwa Polskiego, oraz na 134 dusze, karczmę i młyn, przynoszące rocznego dochodu 600 r. as. *Maryi z Moszyńskich Wielohurskiej*, i 24 dusze, czyniące dochodu rocznego 240 r. sr. *Anny z Ledochowskich Duninowoy*, z powodu znaydowania się ich synów *Fryderyka Wielohurskiego* i *Anastazego Dunina* w témże Królestwie. — W gub. Kijowskiej, 4 lipca, na 100 dusz i 50 włok ziemi *Ignacego i Józefa Jasińskich*, zostające pod dożywociem matki ich, *Podpółkownikowey woysk polskich Szymańskiej*, z powodu wydalenia się iey w lipcu 1830 r. z pomienionymi synami *Jasińskimi* i małoletnim *Władysławem Szymańskim* do Królestwa Polskiego.

— Kamerjunker Dworu J. C. Mości, Sztab-Rotmistrz *Naryszkin*, przesłał z Moskwy, do Komitetu Opieki Inwalidów, 50,000 r., dla oddania tej summy do któregoś z zakładu kredytowego na procent, pod nazwiskiem summy ofiarowanej przez niego, na pamiątkę wiekopomnego przybycia NAYJAŚNIWSZEGO CESARZA do Moskwy, w dniu 30 września 1830 r.

— Rząd W. Xstwa Finlandyi, z dozwolenia JEHO CESARSKIEY MOŚCI, dla zabezpieczenia się od cholery, ustanowił kordon zdrowia na granicy, oddzielającej to Xstwo od gubernii *Petersburskiej*.

— W roku zeszłym ukończono zupełnie w guberniach Noworossyjskich osiedlenie żydów, którzy przeszli tam z Białorusi, w celu zajmowania się rolnictwem. Liczba ich wynosi do 304 rodzin, czyli 2,002 dusz. Osady żydowskie poczęły się tu od 1807; naywięcej ich jest w gubernii *Cheronskiej*; do tych zaliczają się i nowi przychodnie. Zaprowadzenie gospodarstwa kosztowało na każdą rodzinę do 270 r., które zwrócić mają kahały Białoruskie. Ogółem, wszystkich osad żydowskich w guberniach Noworossyjskich, jest dziś 9, a w nich 1,023 rodzin, (6 633 dusz). (T. P.)

WIADOMOŚCI OD WŁYSKA DZIAŁAJĄCEGO.

Główno-Dowodzący Armiją Działającą, Jenerał Marszałek-Polny, Hrabi *Paskiewicz-Erywański*, donosi JEHO CESARSKIEY MOŚCI, pod 30 lipca, z m. *Łowicza*, że w głównych siłach Armii naszej, wokolicach *Łowicza* ześrodkowanej, od 24go do 30go lipca, nie szczególney uwagi godnego nie zaszło. — Zajęcie miasta *Łowicza*, o czém w szczegółach podano już do powszechney wiadomości, rozpręgło początkowe zamiary buntowników, utwierdzenia się w *Sochaczewie*; gdyż miasto *Łowicz*, nad rzeką *Bzurą* położone, iako naydogodniejszy i nayważniejszy punkt dla naszych aktów wojennych, daje nam zupełną możność, ominąwszy *Sochaczew*, działać prosto na *Blonie*. — Dla tego, w celu zastonienia drogi do *Blonia*, buntownicy, zostawiwszy w *Sochaczewie* słaby oddział, śpiesznie z głównymi siłami starali się zrobić poruszenie boczne na lewo i zająć dosyć mocną pozycyą pod *Bolimowem*. — D. 25 wieczorem, awan-

garda nasza znajdowała się pod Nieborowem, grenadyery pomiędzy Arkadyą i Mysłakowem, mając za sobą rzeczkę, a gwardyę poza tą rzeczka, pod Arkadyą i na prawo od tej wioski. W m. Lowiczu, zajętem przez wojska Hrabiego Pahlena, robią się fortyfikacye, istotnie potrzebne dla pewniejszego zabezpieczenia przynoszących się do niego zapasow, i przez cały ten czas, prócz mało znaczącego z obustron strzelania, żadnych rozpraw nie było.

Razem z tém CESARZ JEGOMOŚĆ otrzymał doniesienie, że przodowe oddziały korpusu Jenerał-Adjutanta Barona Rozena, przedłużając działania zaczepne, zbliżyły się do samej Pragi, nie spotkawszy nigdzie buntowników, i od Głównodowodzącego 1szą Armią, o działaniach wojsk naszych, pod dowództwem Jenerał-Adjutanta Rüdigera, i Jenerała-Porucznika Kaysarowa.

Jenerał-Adjutant Rüdiger, przeprowadził się przez górną Wisłę, d. 25 lipca, zajął awangardą swoją, pod dowództwem Jenerała-Adjutanta Barona Geismara, Pawłowską-Wolę; a oddziałem Jenerał-Adjutanta Xiążęcia Adama Wirtemberskiego, m. Tartowa.— Wnocy z 25 na 26, przeprowadził się i wszystkie dalsze części korpusu Jenerał-Adjutanta Rüdigera. D. 26 i 27, uskutecznione przez różne oddziały jego pomysły przeciwko buntownikom wyszukania; przyczém zajęte zostały przez wojska nasze miasteczka Opatow, Zawichost, m. Sandomierz i inne.— D. 28, Jenerał-Adjutant Baron Geismar nagonił pod miasteczkiem Granicą oddział buntowników, pod dowództwem Półkownika Kolenkowskiego. Buntownicy, widząc zbliżenie się awangardy, stanęli w szyku bojowym, ale półk Kurburnski dragoni, wspierany działaniem konnej artylleryi roty N. 24go, rzucił się z niezwykłą szybkością na kwadraty buntowników, i, po niejednokrotnych atakach, zupełnie dwa z nich rozproszywszy wzięł dwa działa. Buntownicy, porażeni tak pomyslnymi działaniami kawalerii, i widząc zbliżenie się piechoty awangardowej, rzucili się do blisko leżącego lasu; ale tam zostali spotkani przez strzelców trzech batalionow brygady strzelckiej, wcześniej tam wysłanych, z rozrządzenia Jenerała Adjutanta Barona Geismara, co po strzelaniu z obustron nie długo trwającem, do zupełniwszy porażki; zmusiło buntowników bronię złożyć. Półkownik Kolenkowski, Major Wenda, 17 ober-oficerów, 505 ludzi rang niższych 22go półku liniowego i wolnych strzelców, dwa działa ze skrzynkami ładunkowemi i nabojami działowemi, są trofeami tej świetnej rozprawy. Prócz tego na miejscu położono do trzechset ludzi w zabitych i ciężko ranionych, bardzo nieznaczna tylko część rozpierzchuionych buntowników, zdołała ratować się w gęstwinie lasow. Tym sposobem, buntownicy po przejściu Jenerała Adjutanta Rüdigera za Wisłę, stracili do 1000 ludzi; z naszej zaś strony, we wszystkich tych rozprawach, strata nie przewyższa 150 ludzi w zabitych i ranionych.— Cały lewy brzeg Wisły, od Sandomierza do Gniewoszowa oczyszczony, a szybki postęp oddziałow naszych był pobudką, że wszędzie pospolite ruszenie dohrowolnie wynosi na spotkanie i oddaje wojskom naszym pikie i dalszy oręż i prosi o pozwolenie rozejścia się do domow. Miejscowi zaś mieszkańcy, pozostając w swych wioskach, okazują wojskom naszym radośne przyjęcie; po wielu nawet miejscach spotykają z chlebem, solą, i z białemi chorągiewami. Jenerał-Adjutant Rüdiger, posuwając dalej swe poruszenia, powinien był w niedługim czasie otworzyć komunikacyę z głównymi siłami Armii działającej.

Blokada twierdzy Zamościa przez wojska Jenerał-Porucznika Kaysarowa, przynnie się przedłuża. Komunikacye twierdzy z okolicami zupełnie są przecięte, i wszystkie dotarcia przedsięwzięte przez Jenerała-Porucznika Kaysarowa, miały pożądaný skutek. (R. I.)

Gdy pierwsze serya biletow Podskarbstwa Państwa, dla zaspokojenia potrzebowań publiczności, prawie cała znajduje się już w krążeniu; przeto Naywyższym Ukazem z d. 7 terażniey;

szego sierpnia, rozkazań Ministrowi Skarbu, puścić w obieg drugą seryą tych biletow, iak pierwsza z tociu milionow rubli i z opłatą procentow, dla dogodności publiczności i rachunkow także od pierwszego lipca tego roku.

— Departament handlu zewnętrznego niniejszém obwieszcza, że bilety Podskarbstwa Państwa mają być podciągane pod artykuł taryffowy handlu europejskiego i azjatyckiego. „Rossyyskie bankowe assygnacye” których przywóz i wywóz są zabronione. (G.S.P.)

Kiszyniew dnia 25 lipca.

D. 22 lipca, o godzinie 6tej zrana, w Kiszyniewie, dało się uczuć trzęsienie ziemi, w dwóch uderzeniach podziemnych, nie nader mocnych, od których w domach zadrgały drzwi i okna, a nie trwało nad pół minuty. (G.S.P.)

Lewo.

D. 22 lipca, zrana o 35ciu minutach na 7mą, dało się tu uczuć trzęsienie ziemi, które dawało się czuć naprzód cicho i nie więcej nad jednę minutę, a potem mocne wstrząśnienie trwało 55 sekund, tak, że nawet budowy zostały poruszone. (G.S.P.)

Prusya.

Pruska Rządowa Gazeta, w następnym sposobie mówi o przejściu Wisły przez Wojska Rossyyskie, którego szczegóły wiadome są już czytelnikom z poprzedzających Numerów naszego pisma— „Smutne drama na północo-wschodzie Europy, zajęte przez kilku nierozważnych młodzianów, a popierane przez wojsko, znużone nieczynnością, i chciwe popisania się, zbliża się już do rozwiązania, zadawszy wprzód niezliczone klęski prowincjom, nie dawno jeszcze tak zamożnym i kwitującym. Rozwiązanie to byłoby dawno nastąpiło, gdyby z samymi tylko ludźmi miano do czynienia; lecz, aby pomyslny skutek zapewnić, trzeba było zwyciężyć przyrodzenie. Zwycięstwo to, w tej właśnie chwili, odniesione zostało.— Szerokie łożo Wisły, która dotąd jedyną była obrońcą stolicy, od zwycięskich zastępów rossyyskich, jest już przebyte, i odtąd, walka, jeżeli jeszcze może być iaka, będzie walką człowieka z człowiekiem, armii z armią; koniec pokaże, z czyjey strony, w ciągu tej wojny, więcej było heroizmu.— Jeszcze zeszyły Feldmarszałek, Hrabia Diebitsch-Zabałkański, skreślił był plan, który teraz przywodzi się do skutku; niespracowany Szef iego Głównego Sztabu, Hrabia Toll, po zgonięciu Wodza, przygotował wszystkie ku temu środki, i za przybyciem nowego Głównego Dowódcy, Wojsk Rossyyskich, zaczęto wykonywać to, co dawniey już było osnowanem. Przedsięwzięcie tak trudne, i tak szczęśliwie spełnione, przejście podobnej rzeki, niematem jest prawem do sławy.” etc. (T. P.)

Austria.

Wiedeń dnia 22 lipca.

Dla większego uspokojenia mieszkańców Wiednia, Cesarz rozkazał ustanowić, oprócz prowincjonalney komisyyi zdrowia, drugą miejscową komisyyą zdrowia i zaopatrzenia stolicy w żywność; komisyya ta rozpoczęła swe prace od dnia 18. Dla zbitcia nieprzysiężnych pogłosek, puszczonych przez osoby łatwowierne, wydała ona dnia 20 ogłoszenie, że stan zdrowia tutejszey stolicy jest zaspakajający, i że bynajmniej nie należy się obawiać braku żywności. Komunikacya między krajami dziedzicznymi Austryackimi a Węgrami zupełnie jest przerwana; kordon wojskowy został rozciągnięty wzdłuż granic od dnia 15 t. m. (J.d.S.P.)

— Dnia 26 —

Otrzymańo ze Lwowa przez sztafetę wiadomość, że Feld-marszałek baron Stutterheim, Jenerał dowodzący w Galicyi, jest bardzo chory na cholere, którą został dotknięty z wiedzając szpitalne wojskowe; żona iego, która podobnie, iak wielu z domowych, dostała tej choroby, umarła w przeciągu ośmiu godzin. (J.d.S.P.)

ANGLIA

Londyn dnia 31 lipca.

Półkownik, sir *Evan Murray Macgregor*, został mianowany gubernatorem i głównodowodzącym na wyspie *Dominice*; Podpółkownik zaś *Aretas William Young*, namiestnikiem wyspy *Xięcia Edwarda*, na zatoce s. *Wawrzyńca*.

— Piszą z *Kanady*, że amerykański statek parowy *Henryk Clay*, idąc z *Buffalo* do powiatu, wyleciał na powietrze: 700 osob zginęło w tym nieszczęśliwym przypadku.

— Dwie poprawy, projektowane przez partją opozycyjną w bilu o reformie, zostały odrzucone znaczną większością głosów, na posiedzeniu izby niższej dnia 27.

— Twierdzą, że lord *Lindhurst* postanowił przyłączyć się do przeciwników reformy, i pomagać im z całej swej możliwości na przyszłych obradach izby parów.

— P. *Severn* oznajmił izbie niższej, iż poda wniosek, ażeby udzielone zostało każdej kobiecie niezamężnej, i opiekującej prawem przepisany podatek, prawo wotowania na wyborach członków parlamentu.

— Powiadają, że sir *E. O'Brien*, z hrabstwa *Clare*, w Irlandyi, niezadługo zostanie mianowany parem, pod tytułem barona *Dromoland*.

— Eskadra pod rozkazami *E. Codringtona*, która stała przed *Plymouth*, w przeszłym tygodniu, była widziana po ostatniej niedzieli przed *Falmouth*. Eskadra ta, składająca się z 12 okrętów, ma dopiero powrócić za trzy tygodnie lub za miesiąc.

— Jenerał, sir *H. Vyvyan*, został mianowany członkiem rady tajney Irlandzkiej.

— Listy pisane z *Dublinu* donoszą, że była w *Newtonbarry* nowa krwawa walka, w której 36 ludzi z milicyi zostało zabitych.

— Pogłoska, która się rozeszła, iż cholera pokazała się w Porcie *Glasgowskim*, została urzędowo zbita przez raport doktora *Down*, wystanęgo do tamteżnego miasta, dla zrobienia wysledzenia w tej rzeczy.

— Gazety nasze napełnione są szczegółami o przyszłym otwarciu mostu Londyńskiego: widok ten będzie iedaym z najsławniejszych, iakie widziano w tej stolicy. Architekci najsławniejsi w ostatnich dniach rozważali ten most i oddali największe pochwały gustowi i stosowności budowy.

— Gazeta *Goniec* zawiera następujące z *Malty* wiadomości, pod dniem 8 lipca: „Dnia 5, przybyła tu francuzka fregata *Artemizya* z *Xięciem Joinville*; powiadają, że on jutro odjedzie. — Dnia 24 czerwca *Admirał*, sir *P. Malcolm*, opuścił *Malte* i eskadrę *Szródziemnego morza*; *Admirał* sir *H. Hotham* objął nad nią dowództwo. Dziś otrzymał on z rąk *Jenerała F. C. Ponsonby*, w imieniu *Króla*, order s. *Michała* i s. *Jerzego*. — Port nasz stawi woienny i groźny widok: znajduje się w nim: cztery okręty liniowe, dwa brygi, ieden szkut, fregata *Artemizya*, ieden szoner francuzki i ieden bryg woienny rossyjski. — Bryg *Ferret* przywiozł listy z *Napoli di Romania*, pisane pod dniem 23 czerwca. Przez rozkaz swojego rządu, *baron Rouen*, rezydent francuzki w Grecyi, oddał woyska francuzkie pod rozporządzenie prezydenta, dla odparcia poruszeń buntowniczych; do chwili iednak odejścia tych wiadomości, prezydent nie użył tej ofiary. — Rezydenci mocarstw sprzymierzonych, mają częste z sobą narady. Cały kraj jest w poruszeniu. (J.d.S.P.)

FRANCYA.

Paryż d. 5 sierpnia.

Birża paryzka dnia 3. Pięć od sta, 83 fr. 50. — Trzy od sta, 52 fr. 20. — Akcye bankowe 1500. — Pożyczka królewsko-hiszpańska 60.

— Kommissya wyznaczona przez izbę parów dla ułożenia adresu do *Króla*, zgromadziła się dnia 1. Sądzą, że izba parów zbierze się dnia 3 lub 4 na posiedzenie publiczne, dla rozważania tej redakcyi.

— Izba deputowanych zajmowała się, na posiedzeniu dnia 1 t. m. wyborem swego prezyden-

ta i wice-prezydentów. Kandydatami do prezydencyi byli PP. *Girod-de-l'Ain*, *Lafitte*, *Berenger*, *Dupont de l'Eure*, *Odillon-Barrot*, *Mosbourg*, i *Lafayette*. Ponieważ za pierwszym wotowaniem żaden z nich nie miał przepisanej większości głosów, przystąpiono zatem do głosowania na PP. *Girod-de-l'Ain* i *Lafitte*, którzy z 355 wotujących mieli: pierwszy z nich 171, drugi zaś 168 głosów. Wypadek wotowania był następnym: liczba wotujących 358; większość głosów konieczna 180; P. *Lafitte*, 176 głosów, P. *Girod de l'Aine* 181. Zatem P. *Girod-de-l'Aine* został ogłoszony prezydentem. PP. *Dupont de l'Eure* i *Berenger* zostali potem wybrani na prezydentów; dwóch zaś jeszcze wybrać potrzeba.

— Czytamy w *Post-Scriptum* gazety *Messenger* z dnia 5: „Donoszą, że rząd francuzki przedsięwziął środki dla dania pomocy Belgóm. W chwili, kiedy to drukujemy, dowiadujemy się, że kilkanaście walecznych naszych półków przeszło już granice.”

— P. *Kazimierz Perrier* prosił o uwolnienie od obowiązków, utrzymują też za rzecz pewną że PP. *Sebastiani*, *Louis* i *Montalivet* prosili także o uwolnienie.

— W izbie deputowanych znajduje się teraz dziewięciu członków instytutu, to jest: PP. *Arago*, *Gay-Lussac*, *Salverte*, *Dugas-Montbel*, *Dau-nou*, *Delaborde*, *Royer*, *Collard*, *Etienne* i *Viennet*. Na posiedzeniu dnia 2, PP. *Dupin* i *Benjamin De-lessert* zostali wybrani trzecim i czwartym wice-prezydentem.

— Posąg *Ludwika XVI*, który stał na iednym z placów w *Montpellier*, został zdjęty ze swojej podstawy, dnia 24 lipca; spokojność iednakże publiczna nie była zgoła zamieszana.

— List prywatny pisany z *Tulonu* donosi, że fregata *Artemizya*, na której płynął *Xiążę Joinville*, pokazała się przed *Algierem*; nie sądzą iednak, aby tam młody *Xiążę* miał wysiąść. (J.d.S.P.)

— Dnia 8 —

Birża paryzka dnia 6. Pięć od sta, 83 fr. — Trzy od sta 51, fr. 65. — Akcye bankowe 1495 fr. — Pożyczka królewsko-hiszpańska 58½.

— Redakcyja *Monitora* dnia 4 wydała, godzinie zgiey po południu dodatek, w którym donosi, że ponieważ *Król* hollenderski zerwał zawieszenie broni, nakazując rozpoczęcie kuoków nieprzyjacielskich przeciwko *Belgium* tegoż dnia 4 sierpnia o godzinie 9tey wieczorem, przeto *Król* skłonił się, na żądanie nowego *Monarchy Belgów*, od którego dziś rano o godzinie 5tey otrzymał list, proszący o pomoc *Francyi*. Zatem marszałkowi *Gérard* poruczono dowództwo armii północney, która ma wejść do *Belgium*.

— Marszałek *Gérard*, wyjechał d. 6 o godzinie 4tey do armii. *Xiążę Orleański* i *Xiążę Né-mours*, w towarzystwie swoich adjutantów, wyiechali do *Maubeuge* o pół do pierwszey. Oprócz czterech dywizy piechoty, armia północna, składać się będzie z dwóch dywizy ciężkiej iazdy, i dwóch oddzielnych brygad lekkiej kawaleryi.

— Do składu sztabu głównego Armii wchodzą następane osoby: Marszałek *Gérard*, głównodowodzący; *Jenerał-Porucznik St. Cyr Nugues*, naczelnik sztabu głównego; *Jenerał Porucznik Haxo*, dowódzca inżynierji; *Jenerał-Porucznik Negre*, dowódzca artylleryi; P. *La Neuville* ieneralny intendent; *Jenerałowie-porucznicy Barrois*, *Teste*, *Hulot* i *Tyburcy Sebastianiego* dowodzą czterema dywizyami piechoty; marszałkowie polni *Georges* i *Christiani* dowodzą dwiema brygadami dywizy *Tyburcego Sebastianiego*; ienerałowie porucznicy *Dejean* i baron *Gérard* dowodzą dwiema dywizyami ciężkiej kawaleryi. Dowództwo lekkiej kawaleryi poruczone jest marszałkowi polnemu *Lawestine* i J. K. W. *Xięciu Orleańskiemu*. *Xiążę Orleański* dowodzi brygadą, składającą się z 12tego pułku *Huzarów* (*Huzarowie Xięcia Chartres*) i z 12zego pułku *Utanów*, których J. K. W. *Xiążę Né-mours* jest pułkownikiem. Adjutantami następcy tronu są ienerałowie *Marbot* i *Baudrand*, którzy mu towarzyszą. Zjazd ieneralny sztabu głównego jest w *Maubeuge*.

— Depesz telegraficzny donosi, że woyska nasze przeszły granicę dnia 4 zrana, na skutek rozkazow, które przesłane im zostały przez telegraf o świcie.

— Gazeta *Kuryer Francuzki* donosi, iż dnia 6, otrzymano wiadomość o wejściu Francuzów do *Mons* i do *Charleroi*. (J.d.S.P.)

SPRAWY NIDERLANDZKIE.

Haga dnia 5 sierpnia.

Twierdzą, że stany ieneralne zbiorą się dnia 5 t. m. dla wystuchania ważnych komunikacyj; dodają też, że *baron van Zuylen van Nyewelt* wyjechał dnia 1 t. m. z ostateczną odpowiedzią Króla Niderlandzkiego do Konferencyi Londyńskiej.

— Gazeta *Staats-Courant* z d. 3 t. m. ogłasza postanowienie królewskie, datowane pod dniem 1szym, które oświadcza, iż niema innego sposobu zabezpieczenia oyczyzny, tylko popierać negocyacye mocą oręża, i tym sposobem otrzymać warunki oddzielenia, uznane za sprawiedliwe przez mocarstwa wdaiące się, a które są nieodzownie potrzebne dla utrwalenia oddzielonego bytu narodowego Północnych Niderlandów; postanowienie to nakazuje ministrowi stanu, dyrektorowi ieneralnemu wyznania reformowanego i innych, oraz dyrektorowi ieneralnemu spraw kościoła katolickiego, wezwać niezwłocznie duchownych każdego wyznania, aby dnia 14 t. m. odprawili uroczyste nabożeństwo, dla uproszenia błogostawieństwa Najwyższego dla woysk królewskich.

— Toż pismo zawiera artykuł następujący: „Pomienione postanowienie królewskie, oraz rozkaz dzienny Xięcia Oranii, połączone z odjazdem, oznajmionym wczora, i inż potwierdzonym, *barona van Zuylen van Nyewelt*, do Londynu dowodzą, że zamiarem jest Króla, osiągnąć przez negocyacye sprawiedliwe środki oddzielenia Belgium od Holandyi, lecz, że też postanowił popierać je z orężem w rękę; postanowienie, które po tylu zawiedzionych nadzieiach i ofiarach, godne jest jego i Holandyi. Takowe środki oddzielenia znajdują się wskazane w annexie A, protokółu z dnia 27 stycznia, a Konferencya Londyńska będzie mogła otrzymać ich przyjęcie i wykonanie ze strony Belgium daleko łatwiej, gdy woyska nasze do tego się przyłożą.”

— Xiążę Oranii wyjechał z *Hagi* dnia 1 t. m., i przybył w nocy do *Bredy*, gdzie uczynił odezwę do waleczności woyska w rozkazie dziennym, wydanym w tymże duchu, jak postanowienie królewskie. Dnia 2 Xiążę Oranii i Xiążę Fryderyk, wyjechali do woyska; główna kwatera i wszystko, co należy do woyska, gotuje się do wejścia na ziemię belgijską w stronie południowej. Przed wyjazdem z *Bredy*, Xiążę Oranii wydał jeszcze rozkaz dzienny do woyska, w którym wyraża, iż nie prowadzi go w zamiarze podbijania, lub w chęci zemsty; wydał też proklamacyą do Belgów, w której przyrzeka spokojnym mieszkańcom pomoc swą i obronę. Dnia 3, J. K. W. postął raport do Króla, datowany z głównej kwatery w *Baerle-Hertog*, w którym donosi, że 1sza dywizya woyska znajduje się za *Baerle-Hertog*, i wysyła swe przedpoczty do *Sondereygen* i *Baerle-Bruge*; w pierwszym z tych miejsc była rozprawa, i nieprzyjaciel został odparty. 2ga Dywizya zajmuje *Pappel* i *Weel*, przedpoczty iey znajdują się między *Eel* i *Ravels*, gdzie także była rozprawa w przytomności J. K. W. — Dnia 3 Xiążę miał zamiar iść do *Turnhout*. (Świeże wiadomości donoszą, że J. K. W. wszedł do tego miasta i zabrał 300 ienców).

— Oto jest wyżej wspomniany rozkaz dzienny Xięcia Oranii.

Rozkaz dzienny.

Z woli moiego Oycy i moiego Króla, wezwany do objęcia dowództwa nad woyskiem, staję na czele was tegoż dnia, w którym on wyrzekł to słowo: *na przód*. Dowody miłości i wierności, które nie przestaliście okazywać Królowi i Oyczyźnie, a które mogą służyć za najwyższy przykład dla ludów Europy, są dla mnie pewną rekomyją waleczności, którą okażecie na polu bitwy. Tam, za kilka dni może, będziemy walczyć

za prawdziwą sprawę oyczyzny; dla otrzymania korzystnych warunków oddzielenia tych prowincy, które wyszły spod władzy tego Monarchy, za którego gotowi jesteśmy poświęcić nasze życie i najdroższe nasze majątki.

Lecz biorąc się do oręża, Król, prawdziwy oyciec swych poddanych, nie odrzuca negocyacyj, chociaż te dotąd były niekorzystne. Pełnomocnicy iego przy Konferencyi Londyńskiej będą tam bronili praw narodowych.

Co do mnie, znam całą ważność zaszczytne-go polecenia, które Król włożył na mnie. Wypełnię one z łatwością, za pomocą waszego męż-twa, na którym polegam z zupełnym zaufaniem, pomniąc na waleczność tylu dawniejszych wszelkiego stopnia towarzyszyów broni, których wpo-śród was widzę, i radząc się historii, która mię uczy, czego oyczyzna może się spodziewać ze swoich gwardyji gminnych i ochotników.

Od dni przy *Quatre-Bras* i *Waterloo*, sto-sunki, do których się teraz udaiemy, były w za-wieszeniu. Od tego czasu, następowały wypadki ważne, a razem szczęśliwe, gdy w ostatnim roku smutne okoliczności dotknęły oyczyznę. Powinność moja, oraz wola królewska, wezwały mię, a-bym czynnie należał do ostatnich spraw politycznych Niderlandów; wszystkie moje działania, słowa, zamiary, nie miały innego celu, tylko o-chronienie królestwa od nieszczęścia, i jakie można było odtąd przewidywać, a które dziś inż nas dotykają. Sposoby, których używałem dla dopię-cia tego celu, ponieważ nie zostały uwiecznione pomyslnym skutkiem, sądzić więc muszę, że uży-cie ich było błędem. Widoki iednakże, które mną kierowały, były najczystsze; spodziewam się te-raż przekonać was z orężem w rękę, że krew Na-tauska płynie zawsze w mych żyłach, i że żadna ofiara nie będzie dla mnie wielką, dla zape-wnienia szczęścia tej ziemi, na której się rodzi-łem, i za której niepodległość naddziadowie na-si walczyli tak często z pomyslnym skutkiem, mimo przewyższających sił woyska, które za-wsze były silniejsi od nas w odwadze.

Z głównej kwatery w *Bredzie*, dnia 1 sierp-nia 1831 r. *Wilhelm Xiążę Oranii.*

— Trzecia dywizya pod rozkazami ienerala *Mey-era* stojąca w *Eindhoven* i w okolicach, oraz dy-wizya odwodowa, dowodzona przez ienerala *Cort-Heiligers*, otrzymały rozkaz wystąpienia na przód.

— Donoszą z *Antwerpii* pod dniem 2, że obóz w *Ryen* został zdjęty, a woysko wyruszyło do *Ventoo*. Jenerał *Chassé* przestrzegł dniem przed-tém o pół do dziewiątej wieczorem komendanta miasta i policyi, że podług brzmienia konwencyi, urządzającej zawieszenie broni między cydadellą a fortecą *Antwerską* pod dniem 5 listopada 1830 r., ponieważ Król Niderlandzki postanowił roz-począć znów kroki nieprzyjacielskie, zrywa się zatem zawieszenie broni, i rozpoczęcie kroków nieprzyjacielskich między cydadellą a miastem, na-stąpi za trzy doby, t. i. dnia 4 o godzinie pół do dziesiątej wieczorem.

— Gubernator *Antwerpii*, *P. K. Rogier* i iener-al komendant miasta i okolic, wzywają mieszkań-ców przez odezwę, ażeby się wstrzymali od wszel-kich działań zaczepnych i ięli się wszystkich środ-ków, iakie roztropność i własny ich interes mogą im doradzać. Inżynierowie uwiadomili mieszkań-ców, że bezpieczeństwo miasta wymaga rychłego sprowadzenia wody z polderów północnych, i wez-wali ich, aby natychmiast zajęli się schowaniem swego bydła i rzeczy. (J.d.S.P.)

Ogłoszenia.

1 Magistratura Powszechnej Opieki Gu-bernii Litewsko-Wileńskiej zawiadamia: iż dom JW. Senatora Ogińskiego z ofieynami, na Ru-dnickiej ulicy sytuowany, w zawiadywaniu iey zostający, wypuszcza się w trzyletnią aren-downą posesyją z dnia 29 września bieżącego 1831 roku; a zatem życzący zaarendować tako-wy dom zechcą jawić się do Magistratury Po-

DODATEK.